

Ihon fotodynaaminen hoito

Lääkärikirja Duodecim

4.1.2023

Ihotautien ja allergologian erikoislääkäri Kristiina Airola

- Ihon kasvainten fotodynaaminen hoito
- Muut käyttökohteet
- Kirjallisuutta

Fotodynaamisessa hoidossa (valoaktivaatiohoito, PDT-hoito) hoidettavalle iholle annostellaan valolle herkistävää lääkeainetta, jonka jälkeen alue altistetaan valolle. Tästä seuraa haitallisten solujen tuhoutuminen. Fotodynaamista hoitoa käytetään ennen kaikkea ihon okasolusyövän esiasteiden ja pinnallisten tyvisolusyöpien hoitoon.

Ihon kasvainten fotodynaaminen hoito

Ihon kasvaimista fotodynaamiseen hoitoon soveltuvat [aktiivinen keratoosi](#), [Bowenin tauti eli ihon pintasyöpä](#) ja pinnallinen tai tietyissä tapauksissa nodulaarinen [tyvisolusyöpä eli basalioma](#).

Aluksi hoitoalueelta poistetaan sarveistunut kudος ja alue puudutetaan tarpeen mukaan. Sen jälkeen alueelle levitetään metyyliaminolevulinaattia tai aminolevuliinihappoa sisältävää voidetta tai geeliä, joka peitetään muovikelmulla pariaksi tunniksi. Lääkeaine imeytyy tervettä kudosta voimakkaammin syöpäsoluihin ja muihin epänormaaleihin soluihin ja muuttuu valoherkäksi porfyriiniksi. Kun alue sitten valotetaan tietyn aallonpituuden omaavalla valolla, porfyriinit aktivoituvat ja tuhoavat kohdesolut.

Aktiivisessa keratoosissa riittää yleensä yksi hoitokerta. Tulos tarkastetaan kontrollikäynnillä ja tarvittaessa annetaan toinen hoitokerta. Bowenin taudissa ja ihon tyvisolusyövässä hoito toistetaan 1–2 viikon kuluttua.

Ohuempien ihomuutosten hoidossa käytetään myös päivänvalo-PDT:tä, jolloin valolähde on luonnon näkyvä valo. Se soveltuu Suomessa vain kesäkauteen.

Fotodynaamisen hoidon yleisin haitta on hoidettavalla alueella tuntuva kipu ja polttelu, jota esiintyy useammalla kuin joka toisella potilaalla. Päivänvalo-PDT:ssä kipu on selvästi vähäisempää. Kipu häviää yleensä muutamassa tunnissa, ja sitä voidaan estää puuduttamalla alue ennen hoitoa. Muita tavallisia haittoja ovat hoitoalueen punoitus, rupeutuminen tai haavautuminen, jotka voivat kestää joitakin viikkoja. Lopullinen hoitotulos on yleensä hyvä eikä hoito sinänsä aiheuta arpia tai muuta kosmeettista haittaa.

Muut käyttökohteet

Ihosyöpien ja niiden esiasteiden lisäksi fotodynaaminen hoito soveltuu ihon laaja-alaisten valovaurioiden hoitoon. Sitä käytetään myös rejuvenaatiohoitona ihon nuorentamiseen.

Aiemmat kirjoittajat: Ihotautien erikoislääkäri Matti Hannuksela

Artikkelin tunnus: dlk00913 (029.010)

© 2023 Kustannus Oy Duodecim